

Moeilijk jaar voor Zeeuwse economie

De Zeeuwse economie kwakkt. Het tweede kwartaal van 2023 werd afgesloten met een krimp van 0,1 procent. Problemen zat: het verstopte Zeeuwse stroomnet, de grillige energieprijzen, het stikstofprobleem, hoge rentestanden, steeds meer regels en krapte op de arbeidsmarkt.

Ondine van der Vleuten

Goes

Een voldoende, maar dan nét aan, geeft Erik van Oosten de Zeeuwse economie. Hij is regiomanager Zeeland van de werkgeversvereniging VNO-NCW Brabant-Zeeland. Boven de Westerschelde groeide de bedrijvigheid nog met 1,0 procent. De achteruitgang is vooral te wijten aan de gasintensieve, grote bedrijven in Zeeuws-Vlaanderen die een krimp van 7,0 procent lieten zien. De productie liep daar terug, de (onverkochte) voorraden groeien.

Een voorbeeld is het wereldwijd opererende Trinseo in Terneuzen, dat op 1 november de deuren sloot. Het bedrijf maakt grondstoffen voor plastics voor verpakkingen, latex bindmiddelen, koelkasten en de automobiellindustrie. Naast de afnemende vraag speelt daar ook dat de productie te duur is geworden door hoge kosten voor energie en grondstoffen.

Dalend vertrouwen

Vooraf in de energieverslindende sectoren chemie en raffinaderijen nam het ondernemersvertrouwen flink af. De vraag is hoe die de winter doorkomen gezien de onvoorspelbaarheid van de energieprijzen. Ondertussen is investeren in elektrificatie van industriële processen niet mogelijk, doordat het Zeeuwse hoogspanningsnet vol zit: de zogenaamde netwerkcongestie.

Maar niet alleen de zware industrie heeft het moeilijk. Van Oosten:

▲ De styreenfabriek van Trinseo in Terneuzen, waar 450 mensen werkten, sloot op 1 november de deuren. ARCHIEFFOTO PETER NICOLAI

„Wat we vaak vergeten: de ene activiteit is afhankelijk van de andere. Als de industrie het zwaarder heeft, gaan ook onderaannemers en leveranciers dat merken.” Ondernemers hebben daarnaast last van een woud aan regels, aldus Van Oosten. „Bedrijven lopen vast op de ingewikkelde regelgeving. Bestaande én nieuwe regels.”

Nieuw kabinet

Zowel het midden- en kleinbedrijf als de grotere industriële partijen kijken bovendien met zorg naar het nieuwe kabinet. „Wat gaat dat brengen? Wat kan er nog in Nederland, wat niet? En je kunt wel regels opstellen, maar er is een tekort aan handhavers om op de naleving toe te zien, er zijn te weinig mensen om die regels uit te voeren.”

Het is lastig ondernemen, met zo veel onzekere factoren. Van Oosten wijst ook op de oorlogen die woeden en gevolgen hebben voor de wereldeconomie. „Alles is met elkaar verweven. Er zijn meer huizen nodig, maar we kunnen ze niet bouwen vanwege de regels rondom stikstof. We willen overstappen op elektriciteit, maar kunnen dat niet omdat het transportnet voor

stroom niet snel genoeg kan worden aangelegd.” Geen typisch Zeeuws probleem, maar wel een probleem in Zeeland. „Het raakt óók de Zeeuwse economie.”

Duur diner

Terwijl landelijk het aantal faillissementen per maand fors gestegen is, blijft dat in Zeeland nog zeer beperkt, aldus het Zeeuws Economisch Bericht van oktober dit jaar. Dat geldt niet voor de prijsstijging van restaurantbezoek of hotelovernachting: die steeg twee keer zo snel als de gemiddelde consumentenprijzen. Een diner of overnachting kost nu de helft méér dan in 2015. Zeeland is duur geworden, vinden vooral de Duitse gasten. Veel keus heeft de toeristische sector niet: die moet gestegen aankooprijzen, hogere personeels- en andere kosten in hun prijzen doorberekenen.

De arbeidsmarkt blijft, met 11.000 vacatures aan het eind van het tweede kwartaal, krap. Nog altijd staan 22.000 Zeeuwen aan de kant die (meer) willen werken. Vaak beschikken ze niet precies over de juiste papieren. Het UWV probeert dit verschil op te lossen.